

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 23/2013-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti C., T., A. P., B., F. R., D., I. R., D., J. L., D., J. R., R., a Ing. M. Ž., B., zastúpených advokátom JUDr. J. P., D., ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/36/2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti C., A. P., F. R., I. R., J. L., J. R. a Ing. M. Ž. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. apríla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti C., T., A. P., B., F. R., D., I. R., D., J. L., D., J. R., R., a Ing. M. Ž., B., (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. P., D., ktorou namietajú porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co/36/2005.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 9 Co/36/2005 (ďalej len „napadnuté konanie“) sú sťažovatelia účastníkmi konania v procesnom postavení žalovaných.

Napadnuté konanie je odvolacím konaním vo veci, ktorá je vedená na Okresnom súde Dolný Kubín (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 5 C/482/1997. Okresnému súdu U., T. (ďalej len „žalobca“), doručilo dve žaloby z 1. júla 1997, ktorým boli pridelené sp. zn. 5 C/480/1997 a sp. zn. 5 C/482/1997. Tieto konania boli následne v súlade s § 112 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov na pojednávaní konanom 13. novembra 1997 spojené na spoločné prerokovanie a rozhodnutie s tým, že ďalšie konanie o nich sa viedlo na okresnom súde pod sp. zn. 5 C/482/1997.

Žalobca sa na okresnom súde pôvodne domáhal určenia neplatnosti právnych úkonov, neskôr bola na základe návrhu žalobcu pripustená zmena žaloby o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom právnych úkonov pôvodne v žalobe označených ako neplatných.

Okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C/482/1997 posudzoval otázku vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam označeným v petite, pričom po vykonanom dokazovaní dospel k záveru o neexistencii vlastníckeho práva žalobcu a žalobu rozsudkom sp. zn. 5 C/482/1997 z 9. júna 2005 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v celom rozsahu zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podal žalobca odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 15. augusta 2005 a ktoré žalobca podaním doručeným okresnému súdu 16. augusta 2005 doplnil. Následne po doručení odvolania a doplnenia odvolania žalobcu na vyjadrenie žalovaným (vrátane sťažovateľov) bol spis predložený krajskému súdu.

Sťažovatelia v sťažnosti odôvodnili namietané porušenie označených práv takto: „Od podaného odvolania v roku 2005 až do dnešného dňa nebolo o odvolaní rozhodnuté a od roku 2009 (05. 01. 2009) je konanie prerušené až do právoplatného skončenia konania o dedičstve po poručiteľovi J. K., ktorá dedičská vec sa vedie na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2D/34/2008.

Odvolací súd bol a aj naďalej je v konaní o odvolaní nečinný. Po podaní odvolania a začatí odvolacieho konania v roku 2005 odvolací súd nariadil pojednávanie až na deň 07. 03. 2007, ktoré však bolo zrušené z dôvodu zistenia, že jeden z účastníkov konania - odporca v rade 3/ J. K. v priebehu konania dňa... zomrel.

Neodôvodnená nečinnosť odvolacieho súdu je daná nielen v období od podania odvolania až do úmrtia účastníka konania (roky 2005 a 2006), ale aj následne po úmrtí účastníka konania. Odvolací súd až s odstupom takmer 1 roka po úmrtí zistil túto skutočnosť (nariadil pojednávanie na 07. 03. 2007, hoci účastník stratil úmrtím spôsobilosť byť účastníkom konania už dňa...) a ďalej, odvolací súd s odstupom 3 rokov od úmrtia účastníka konania vydal uznesenie, ktorým konanie prerušil až do právoplatného skončenia konania o dedičstve po zomrelom účastníkovi J. K.“

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej uviedli, že „postup súdu v odvolacom konaní sa javí ako neefektívny tak v období rokov 2005 až 2006, ako aj 2006 až 2009 a v neposlednom rade aj nevhodným v súvislosti s uznesením o prerušení konania v roku 2009 až doposiaľ. ...

Hoci prerušenie konania vo všeobecnosti môže byť vnímané ako zákonná prekážka postupu súdu v konaní a teda ako dôvod vylučujúci zbytočné prieskumy v konaní, sťažovatelia majú za to, že v posudzovanom prípade nemožno takýto záver aplikovať, a to jednak s poukazom na skutočnosť, že sťažovatelia namietajú zbytočné prieskumy aj v období, ktoré predchádzalo vydaniu rozhodnutia o prerušení konania a jednak aj s poukazom na skutočnosť, že v danom prípade dôvod prerušenia konania a predpoklad skončenia dedičského konania, na ktoré konanie sťažovatelia nemajú vplyv, nemôže byť na ťarchu sťažovateľov!

Porušovateľ základného práva už v samotnom odôvodnení uznesenia o prerušení konania poukazuje na skutočnosť, že skončenie dedičského konania po J. K. nie je možné očakávať v blízkom období! Za týchto okolností bolo povinnosťou súdu skúmať, či skutočne

povaha veci neumožňuje pokračovať v konaní bez rozhodnutia v dedičskom konaní, a to v súlade s § 107 ods. 3 O. s. p. ...

Sťažovatelia zdôrazňujú, že prebiehajúce konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam ich dlhodobo stavia do pozície právnej neistoty, čo im bráni v skutočnom a plnohodnotnom naplnení práv vyplývajúcich z postavenia vlastníkov. Sťažovatelia 5/, 6/ a 7/ ako súčasní vlastníci nehnuteľností, ktoré sú predmetom prebiehajúceho konania, sú obmedzovaní vo výkone svojho vlastníckeho práva, nakoľko bez konečného meritórneho rozhodnutia vo veci je ich postavenie ohrozené a táto skutočnosť im bráni v realizácii investícií do nehnuteľností a získaniu výnosov z nehnuteľností.

... sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že vo vzťahu k prerokovanému nároku sa jedná v podstate o dva nároky navrhovateľa, ktoré aj pôvodne boli podané ako samostatné žaloby. Hoci súd tieto dve konania spojil na spoločné konanie podľa § 112 ods. 1 O. s. p. z dôvodu hospodárnosti, nakoľko spolu skutkovo súvisia, v súčasnom štádiu sa javí ako hospodárny naopak vylúčenie nároku pôvodne uplatneného proti účastníkovi, ktorý zomrel, na samostatné konanie podľa § 112 ods. 2 in fine O. s. p. Sťažovatelia majú za to, že uvedený postup je možné i v odvolacom konaní rovnako ako je v odvolacom konaní možné spojenie vecí na spoločné konanie.

Uvedeným postupom bolo možné vyriešiť aspoň otázku vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, zapísaným na LV č. 75 k. ú. O. Ako je zrejmé zo žalobného návrhu podaného 01. 07. 1997 voči J. K. a jeho manželke, predmetom sporu vo vzťahu k týmto účastníkom boli nehnuteľnosti zapísané v PK prot. č. 1 k. ú. T. (v súčasnosti vedené na LV č. 2617 k. ú. T.), nie však nehnuteľnosti v k. ú. O. Preto ani pre rozhodnutie o vlastníckom práve vo vzťahu k nehnuteľnostiam v k. ú. O. nie je nevyhnutné zisťovať okruh dedičov po inom účastníkovi, J. K. ...

Vyššie uvedené potvrdzuje skutočnosť, že prerušenie konania je vo vzťahu k sťažovateľom nedôvodné a neopodstatnené a postup súdu v tejto rovine je neefektívny.

Sťažovatelia majú za to, že postupom Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 9Co/36/2005 resp. jeho nečinnosťou v tomto konaní tak, ako bolo uvedené vyššie, bolo porušené ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR spočívajúce v práve každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a ako aj právo na

prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovatelia domáhajú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné právo sťažovateľov 1/ až 7/ na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 9Co/36/2005 porušené bolo.

2/ Krajskému súdu v Žiline sa prikazuje, aby v konaní sp. zn. 9Co/36/2005 konal bez zbytočných prieťahov.

3/ Sťažovateľom 1/ až 7/ priznáva finančné zadostučinenie, každému z nich v sume po 1.800,- Eur, ktoré je Krajský súd v Žiline povinný zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Krajský súd v Žiline je povinný uhradiť sťažovateľom 1/ až 7/ trovy právneho zastúpenia v sume 1.196,32 Eur na účet ich právneho zástupcu JUDr. Jozefa Poláka, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Pretože sťažovatelia v čase doručenia sťažnosti nepreukázali v súvislosti s namietaným porušením ich práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v označenom konaní, že podali sťažnosť podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), ústavný súd ich prípisom z 12. júla 2012 vyzval, aby preukázali, či takúto sťažnosť podali predsedovi krajského súdu.

Právny zástupca na výzvu ústavného súdu reagoval podaním doručeným 30. augusta 2012; jeho prílohou bol prípis krajského súdu č. Spr 11038/2012 z 23. augusta 2012 o vybavení sťažnosti, v ktorom podpredsedníčka krajského súdu uviedla:

«Dňa 25. 7. 2012 bola doručená Krajskému súdu v Žiline Vaša sťažnosť (sťažnosť odporcov 5/, 8/, 9/, 10/, 11/, 12/ a 13/) na prieťahy v konaní, vedenom na Krajskom súde

v Žiline pod sp. zn. 9Co/36/2005. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že namietate nekonanie krajského súdu v predmetnej veci, keď od podania odvolania v roku 2005 až do dňa podania sťažnosti, nebolo o odvolaní rozhodnuté; v období rokov 2005 - 2007 nebol uskutočnený žiaden úkon zo strany súdu, a to až do 7. 3. 2007 a od roku 2009 je konanie prerušené až do právoplatného skončenia konania o dedičstve po poručiteľovi J. K. Podľa Vášho názoru neodôvodnená nečinnosť odvolacieho súdu je daná jednak v období od podania odvolania v roku 2005 až do úmrtia účastníka konania, a aj následne po úmrtí účastníka konania. Z obsahu sťažnosti tiež vyplýva, že namietate dôvodnosť prerušenia konania tak, ako to vyhodnotil odvolací súd v rozhodnutí sp. zn. 9Co/36/2005 zo dňa 5. 1. 2009 o prerušení konania.

Prešetrením skutočností v rovine sťažnostného konania v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. boli zistené nasledovné skutočnosti:

Predmetná vec, vedená na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 9Co/36/2005, napadla tunajšiemu súdu dňa 4. 10. 2005, termín pojednávania bol dňa 16. 2. 2007 nariadený na deň 7. 3. 2007. V dôsledku úmrtia jedného z účastníkov konania bolo predmetné pojednávanie zrušené. Následne bolo opakovane odvolacím súdom preverované, či bolo dotknuté dedičské konanie skončené a či je možné pokračovať v prejednávaní veci. Po výslovnom oznámení konajúceho súdneho komisára, že všetci do úvahy prichádzajúci dedičia postupne odmietajú dedičstvo a ani nespolupracujú, z ktorého dôvodu nie je možné určiť termín ukončenia dedičského konania, predseda senátu vo veci Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/36/2005 vydal dňa 5. 1. 2009 uznesenie o prerušení konania v súdnej veci do právoplatného ukončenia „konania o dedičstve po poručiteľovi menom J. K., ktorý zomrel...“, aktuálne vec vedená na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 2D/34/2008“. V rámci úpravy odvolacieho súdu bolo zároveň OS Námestovo uložené, aby bezprostredne po právoplatnom ukončení konania v označenej veci uvedené oznámil odvolaciemu súdu.

Bez ohľadu na spomínanú úpravu zo strany odvolacieho súdu je priebežne zisťovaný stav dotknutého dedičského konania. Naposledy v priebehu mesiaca júl 2012, kedy bolo pracovníčkou OS Námestovo oznámené, že dedičské konanie po J. K. nie je stále ukončené a spis sa nachádza u povereného súdneho komisára JUDr. Z. Rovnako, bez ohľadu na prerušenie konania, odvolací súd vykonáva procesné úkony smerujúce k tomu, aby boli odstránené i ďalšie (možné) prekážky meritórneho rozhodnutia. V rámci takejto činnosti

napr. iniciatívne ustálil aktuálneho správcu konkurznej podstaty J. (odporca v rade 2/), pričom na verejné prístupnej internetovej stránke obchodného registra je naďalej uvádzaný stav nezodpovedajúci skutočnosti.

Z uvedeného vyplýva, že v súdnej veci nie je možné stále konať, keďže nie je ustálený okruh účastníkov konania, pričom odvolací súd nie je oprávnený sám túto otázku vyriešiť. Vzhľadom na postupné odmietanie dedičstva jednotlivými dedičmi neprichádza do úvahy ani konanie s (potencionálnymi) právnymi nástupcami.

Na základe vyššie uvedených skutočností možno konštatovať, že za čiastočne dôvodnú možno považovať Vašu sťažnosť v súvislosti s nekonaním odvolacieho súdu v čase od 4. 10. 2005 do 16. 2. 2007, kedy bol vo veci určený termín pojednávania. Z hľadiska konštatovania prieťahov v konaní v tomto období je ale potrebné zdôrazniť, že predmetná vec je skutkovo rozsiahla a právne zložitá, náročná na štúdium, keď právna zložitosť je podmienená taktiež tým, že vo veci je nutné aplikovať aktuálne, už neúčinné právne predpisy, vrátane právnych predpisov ešte z obdobia Rakúsko-Uhorska. Tiež je treba zdôrazniť, že vo vyššie uvedenom období predseda senátu JUDr. Róbert Urban vykonával funkciu predsedu Krajského súdu v Žiline okrem výkonu funkcie predsedu senátu, z čoho samozrejme vyplývala zvýšená pracovná zaťaženosť predsedu senátu v predmetnej veci.

Z hľadiska prieťahov v konaní je nutné tiež zdôrazniť, že odo dňa... majú tieto objektívny charakter a bez ohľadu na konkrétnu činnosť odvolacieho súdu nie je možné vo veci z vyššie uvedených dôvodov meritórne rozhodnúť, a teda odstrániť stav právnej neistoty. Ako už bolo vyššie uvedené, dňa... totiž zomrel J. K., odporca v rade 3/ a v súdnej veci nie je možné konať s právnymi nástupcami menovaného, keďže postupne všetci do úvahy prichádzajúci dedičia zo zákona odmietajú dedičstvo.

Pokiaľ ide o namietanú dôvodnosť prerušenia konania, v tejto časti nemožno považovať Vašu sťažnosť za dôvodnú. Ako totiž vyplýva zo spisového materiálu, predseda senátu Krajského súdu v Žiline dňa 5. 1. 2009 pod sp. zn. 9Co/36/2005 prerušil konanie v predmetnej veci do právoplatného ukončenia dedičského konania po J. K. (č. l. 849-850). Uvedené uznesenie bolo (okrem iného) doručené i JUDr. J. P. (právnemu zástupcovi sťažovateľov) a voči tomuto uzneseniu nedošlo k uplatneniu žiadnych opravných prostriedkov. Preto, pokiaľ je Vami namietaná nedôvodnosť prerušenia konania v súdnej

veci, v rámci samotnej sťažnosti ide len o jednoduché konštatovanie, bez akejkoľvek konkrétnej právnej alebo procesnej argumentácie.»

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania pred ústavným súdom je sťažnosť sťažovateľov, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v označenom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

1. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku,

na uplatnenie ktorého má právo podľa § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch, t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05, III. ÚS 401/08), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež opakovane konštatoval, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Inak povedané, keďže proti sudcovi všeobecného súdu, ktorý koná so zbytočnými prietahmi, môže predseda okresného súdu iniciovať dokonca aj disciplinárne konanie, sťažnosť na prietahy v zmysle citovaného zákona treba rozhodne považovať za účinný prostriedok nápravy. Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie účinného prostriedku nápravy, ktorý ustanovuje zákon o ústavnom súde, nie je v rozpore ani s príslušnými ustanoveniami dohovoru.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovatelia podali sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch orgánu štátnej správy krajského súdu

až 25. júla 2012, t. j. až tri mesiace po tom, ako doručili sťažnosť ústavnému súdu (23. apríla 2012), a navyše v čase, keď je namietané konanie od roku 2009 prerušené. Sťažovatelia namietajú prietahy v konaní krajského súdu v období od napadnutia mu veci, t. j. od 4. októbra 2005, do nariadenia pojednávania vo veci 7. marca 2007 a aj po tomto období. Podľa názoru ústavného súdu sťažovatelia mohli a mali uplatniť sťažnosť na prietahy v konaní v čase, keď konanie ešte nebolo prerušené a keď k namietanému porušeniu ich práv podľa ich názoru dochádzalo, čo však neurobili. Sťažnosť podaná orgánu štátnej správy krajského súdu po podaní sťažnosti ústavnému súdu, navyše v čase, keď bolo konanie už viac ako tri roky prerušené, nemohla byť účinným prostriedkom na ochranu ich práv, porušenie ktorých bolo spôsobené nečinnosťou krajského súdu v rokoch 2005 až 2007.

Postup sťažovateľov v okolnostiach daného prípadu preto podľa názoru ústavného súdu nespĺňa požiadavku splnenia povinnosti vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovatelia pred ústavným súdom namietajú. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie povinnosti sťažovateľov vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv (napr. III. ÚS 44/03).

Ústavný súd vzhľadom na uvedené sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

2. Sťažovatelia namietajú porušenie svojich práv v súvislosti s nečinnosťou krajského súdu v odvolacom konaní v období od 4. októbra 2005 až do marca 2007.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd namietanú nečinnosť krajského súdu v čase pred prerušením namietaného odvolacieho konania hodnotí ako zásah do sťažovateľmi označených práv, o ktorom sa sťažovatelia dozvedeli, resp. mali vedomosť už prinajmenšom v čase prerušenia konania (t. j. v roku 2009), avšak túto nečinnosť v tomto čase namietali. Vzhľadom na to, že od namietaného zásahu už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

V súvislosti s prerušením namietaného konania ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd v nadväznosti na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. I. ÚS 162/03) konštatuje, že prerušenie konania možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom alebo rozhodnutím predvídaným zákonom, nemožno v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku prerušenia konania rozhodovaním príslušného súdu za zákonom ustanovených podmienok neposudzuje ako zbytočné prieťahy v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06). Takýto postup korešponduje aj s § 111 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak je konanie prerušené, pojednávania sa nevykonávajú a neplynú lehoty. Ak sa v konaní pokračuje, začínajú lehoty plynúť znova.

Nad rámec svojho rozhodnutia ústavný súd uvádza, že v súvislosti s konštatovaním sťažovateľov uvedeným v ich sťažnosti, že podľa ich názoru nebol dôvod na prerušenie konania, ústavný súd poukazuje na to, že proti rozhodnutiu o prerušení konania sťažovatelia v zákonom ustanovenej lehote nepodali odvolanie a ani dosiaľ nepodali žiadosť, aby krajský súd v namietanom konaní pokračoval.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. januára 2013